

Електронне наукове фахове видання "Ефективна економіка" включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Наказ Міністерства освіти і науки України від 29.12.2014 № 1528)

Ефективна ЕКОНОМІКА

Дніпропетровський державний аграрно-економічний університет

№ 2, 2014 [Назад](#) [Головна](#)

УДК 332

I. В. Заблодська,

д. е. н., професор, директор Луганської філії Інституту економіко-правових досліджень НАН України, м. Луганськ

О. Ю. Кудріна,

к. е. н., доцент кафедри маркетингу Луганського національного університету ім. Т.Г. Шевченка, України, м. Луганськ

МОДЕРНІЗАЦІЯ ПРОМИСЛОВОГО СЕКТОРА, ЯК СТРАТЕГІЧНИЙ НАПРЯМОК РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ РЕГІОНУ

I. V. Zabłodska,

docent of economics science, professor,

a director of Luhansk branch of economic and legal researches Institute of the NAS in Ukraine, city Luhansk

A. Y. Kudrina,

candidate of economics science,

associate Professor of marketing department, Luhansk national University named after T.G. Shevchenko, Ukraine, Luhansk

MODERNIZATION OF INDUSTRIAL SECTOR AS STRATEGIC DIRECTION OF ECONOMY REGION DEVELOPMENT

У статті визначено стратегічні пріоритети розвитку металургії в Україні, сценарії (песимістичний і оптимістичний) розвитку чорної металургії України, послідовність визначення стратегії розвитку підприємств металургійного сектора з урахуванням пріоритетів стратегічного розвитку регіону.

In the article the strategic priorities of metallurgy development in Ukraine are certain, the scenarios (pessimistic and optimistic) of black metallurgy development in Ukraine, the sequence of development determination of metallurgical enterprises strategy sector taking into account the priorities of region strategic development are certain.

Ключові слова: металургійне підприємство, стратегія, регіон, модернізація.

Keywords: metallurgical enterprise, strategy, region, modernization.

Постановка проблеми. В умовах посилення інтеграційних процесів та зростання ролі стратегічного управління підприємствами відкриваються нові можливості для активізації економічного розвитку регіонів. Зміна характеру співпраці між підприємствами за умов впливу регіональної економіки має безпосередній вплив на формування стратегії їх розвитку, особливо це стосується промислових (металургійних) підприємств, які формують промисловий сектор.

Функціонування і розвиток промислового сектора передбачає розвитком різних галузей промисловості – машинобудування, металообробку тощо. Це обґрунтовує необхідність врахування особливостей розвитку промислового сектора України під час формування стратегії розвитку металургійних підприємств та регіонів на території яких вони перебувають.

Аналіз останніх досліджень. Проблема стратегічного управління присвячено багато наукових праць таких зарубіжних і вітчизняних вчених, як Амоша О. І., Богачов С.В., Горошкова Л. А., Жаліло Я. В., Большаков В.І., Макогон Ю.В. Аптекарь С.С. та ін. [1-6]. Необхідність опрацювання стратегії розвитку металургійних підприємств регіону підкреслюють усі автори, так як проведені дослідження довели, що стратегічні пріоритети розвитку промислового сектора України постійно змінювалися.

Ціллю статті є визначення стратегічного напрямку розвитку промислового (металургійного) сектора регіону.

Виклад основного матеріалу. Перший стратегічний пріоритет розвитку металургії в Україні передбачав використання потужностей металургійних підприємств без втручання держави у проведення технічної та регуляторної законодавчої політики. Він не потребував значного обсягу інвестицій на модернізацію виробництва, дозволяючи деякий час забезпечувати експорт металопродукції обмеженого асортименту, переважно сировинної спрямованості, забезпечував потреби внутрішнього ринку в традиційних видах металопрокату. Такий стратегічний пріоритет мав місце до 2000 року. Досвід показав його неперспективність: продовжували накопичуватися технічні та технологічні проблеми. Як наслідок – виробництво неконкурентоспроможної продукції, втрата впливу держави на розвиток галузі.

Другий стратегічний пріоритет розвитку металургійних підприємств – це залучення значних інвестицій у модернізацію виробництва (за світовим досвідом не менше, ніж 25 дол. США на тону кінцевої продукції). Такий варіант реалізовано в гірничо-металургійному комплексі в період 2000–2008 років, що дало змогу покращити рівень виробництва продукції та дозволило деяким підприємствам довести його до світового рівня. Світова фінансова криза у 2008–2009 роках призупинила реалізацію програмних заходів, і галузь не завершила докорінну модернізацію. Проте практика цього періоду свідчить про позитивний вплив координуючої політики з боку держави на подолання кризових явищ в економіці, що значною мірою сприяло запобіганню кризовому падінню металургійного виробництва [1].

Накопичений досвід та аналіз тенденцій розвитку світової металургії дозволив запропонувати третій стратегічний пріоритет подальшого розвитку металургії України, заснований на підсиленні регуляторної ролі держави в умовах повністю приватизованої металургійної галузі. Цей стратегічний пріоритет є оптимальним. Він передбачає запровадження низки законодавчих актів з координації заходів щодо структурної перебудови галузі шляхом проведення виваженої науково-технічної політики, використання нових джерел інвестицій, посилення програмного підходу при вирішенні питань з модернізації галузі на інноваційних засадах, стимулювання розвитку внутрішнього ринку, проведення збалансованої політики у взаємопов'язаних галузях економіки України, розроблення стратегії розвитку галузі та її науково-технічного супроводу на основі досягнень світової та вітчизняної науки. Третій стратегічний пріоритет передбачає створення сприятливих умов для інвестування, залучення іноземних кредитів та зарубіжних компаній для модернізації і реконструкції підприємств, використання системи пільгового кредитування через надання бюджетних позик, державне гарантування повернення позик комерційним банкам та компенсацію відсоткових ставок, 100-відсоткове використання підприємствами нарахованих екологічних зборів. Цей стратегічний пріоритет розвитку виробництва металопродукції в Україні передбачає відновлення докризового (2007 р.) та зростання обсягів виробництва готового прокату до рівня, що забезпечує потреби внутрішнього ринку (орієнтовний прогноз до 25 млн.т на перспективу до 2020 р.) та збереження максимально можливого рівня експорту (20–25 млн.т на перспективу до 2020 р.). Про перспективність такого стратегічного пріоритету та подальшого розвитку металургії України свідчать довгострокові прогнози світової економіки, згідно з якими в усьому світі підсиляється тенденція до націоналізації природничих, енергетичних, банківських ресурсів та масмедіа. Передбачається зростання та посилення монополій, у першу чергу державних. Не виключена реформа

грошової системи США, що призведе до низки кризових явищ у світі, особливо у сфері малого та середнього бізнесу. На провідні геополітичні позиції вийдуть держави з давніми культурними коренями – Китай та Індія. Усе це потребує концентрації ресурсів та підіймає провідну роль держави, перед усім у здійсненні координованої науково-технічної політики. На таких підставах посилення впливу держави на роботу металургійних підприємств є необхідним і безумовним. Тому найбільш оптимальним сьогодні для України є саме цей стратегічний пріоритет розвитку [2,3]

Перспективи розвитку металургійної галузі України значною мірою пов'язані з розширенням внутрішнього ринку за рахунок переорієнтації металургійних підприємств на задоволення внутрішніх потреб, а також зниження залежності від змін кон'юнктури на світових ринках. Україна має все необхідне для збільшення власного випуску продукції, яка сьогодні імпортується: значний природно-ресурсний, виробничий, науково-технічний і трудовий потенціали. Для чорної металургії України розглядаються, як правило, два сценарії – песимістичний і оптимістичний [4].

Песимістичний сценарій – у галузі використовуватимуться існуючі технології з деякою модернізацією: поступове оновлення основних фондів, виведення фізично застарілого устаткування, збільшення частки безперервного розливання, скорочення випуску маргєнівської сталі і т.д. Такий стратегічний пріоритет розвитку приведе в безвихідь, у якому вітчизняна чорна металургія назавжди відстане від світового рівня і зрештою втратить конкурентоспроможність. Оптимістичний сценарій – унікальні потенційні можливості чорної металургії України, засновані на перспективних наукових дослідженнях і розробках, стануть привабливими для вітчизняних і зарубіжних інвесторів. Через 25–30 років це забезпечить передові рубежі чорної металургії України у світі [5,6]. Тобто і при оптимістичному і песимістичному сценарію модернізація залишається одним із стратегічних пріоритетів розвитку промислового сектора України.

Отже, зрозуміло, що для вибору стратегічних напрямів розвитку промислового сектора регіону доречно визначити стратегію розвитку металургійних підприємств, які функціонують на території будь якого регіону та врахувати стратегічні пріоритети розвитку самого регіону.

Для визначення стратегії розвитку промислових (металургійного) підприємства з урахуванням пріоритетів стратегічного розвитку регіону пропонується наступна схема, рис.1.

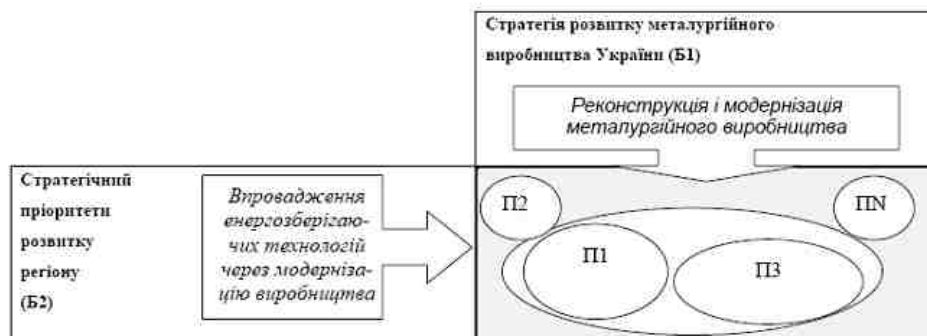

Рис. 1. Визначення стратегії розвитку підприємств металургійного сектора з урахуванням пріоритетів стратегічного розвитку регіону

Визначення стратегії розвитку підприємств металургійного сектора здійснюється шляхом перетинання стратегічних напрямів розвитку металургійного виробництва України (B1) та стратегічних пріоритетів розвитку самого регіону (B2) та на основі їх компліментарності обирається стратегія розвитку металургійних підприємств регіону (П1, П2, П3 і т.д.).

Висновки. Таким чином, дослідження довели, що металургійним підприємствам регіону (у нашому випадку Луганського) рекомендується така стратегія, як: реконструкція і модернізація металургійного виробництва та впровадження енергозберігаючих технологій через модернізацію виробництва. Тобто модернізація являється одним із стратегічних напрямів розвитку економіки і регіону і металургійних підприємств, які представляють собою промисловий сектор.

Література.

1. Амоша О. І. Галузеві проблеми і пріоритети промислової політики України: наук. доповідь. – Донецьк: ІЕП НАН України. – 2009. – 41 с.
2. Богачов С. В. Проблеми розвитку промислових підприємств регіону (на прикладі металургійного комплексу) / С. В. Богачов // Город, регион, государство: экономико-правовые проблемы. – Донецк: Вебер, 2009. – С. 224–229.
3. Горощкова Л. А. Економічна циклічність розвитку металургійної та забезпечуючих галузей / Л. А. Горощкова // Економічний вісник Переяслав-Хмельницького державного педагогічного університету ім. Г.Сковороди. – 2011. – Вип. 17/2. – С. 47–54.
4. Жаліло Я. Пріоритети політики імпортозаміщення у стратегії модернізації промисловості України / Я. Жаліло. – К.: НІСД, 2012. – 71 с.
5. Украинская металлургия: современные вызовы и перспективы развития: монография / А. И. Амоша, В. И. Большаков, А. А. Минаев, Ю. С. Залознова, Л. А. Збаразская, Ю. В. Макогон и др.; НАН Украины. Ин-т экономики пром-сти. – Донецк, 2013. – 114 с.
6. Экономические проблемы черной металлургии: монография / под. общ. ред. С. С. Аптекаря, А. И. Амоши. – Донецк: ДонГУЭТ, 2005. – 383 с.

References.

1. Amosha, O. I. (2009), "The sphere problems and the priorities of industrial policy in Ukraine", *IEP NAN of Ukraine*, Donetsk, Ukraine, p. 41.
2. Bogachov, S. V. (2009), "The problems of industrial enterprises region development (on the example of metallurgical complex)", *Vegetable garden, region, state: economic and legal problems*, Veber, Donetsk, Ukraine, pp.224–229.
3. Goroshcova, L. A. (2011), "Economics recurrence of metallurgical and providing industries development", *Economic announcer of G.Scovoroda Pereiaslav-Khmelnytskyi state pedagogical university*, vol. 17/2, pp. 47-54.
4. Zhailo, Ya. (2012), *The priorities politicians of import substitution in strategy of industry Ukraine modernization*, NISD, Kyiv, Ukraine, p.71.
5. Amosa, A. I. Bolshakov, V. I. Minaev, A. A. Salanova, Y. S. Zbarazskaya, L. A. Makogon, Y. C. and others (2013), *Ukrainian metallurgy: the current challenges and prospects*, National Academy of Sciences of Ukraine. Institute of economic industry, Donetsk, Ukraine, p.114.
6. Aptekar', S. S. and Amosa, A. I. (2005), *The economic problems of ferrous metallurgy*, DonNUET, Donetsk, Ukraine, p.383.

Стаття надійшла до редакції 20.02.2014 р.